



27.3.2020

VN/7014/2020-YM-1

Miljöministeriets anvisningar till de kommunala miljöförvaldningarna vad gäller undantagsförhållandena på grund av COVID-19

Statsminister Sanna Marins regering har i samarbete med republikens president konstaterat att det råder undantagsförhållanden i Finland på grund av COVID-19-virusepidemin. Regeringen överlämnade den 17 mars 2020 förordningar om ibruktagningslagen till riksdagen. I anknytning till undantagsförhållandena instruerar miljöministeriet (MM) de kommunala miljöförvaldningarna och är redo att ge ytterligare anvisningar om epidemin sprider sig och undantagsförhållandena fortsätter.

De kommunala miljöförvaldningarnas verksamhet under undantagsförhållanden – allmänt

Det är viktigt att uppgifter som är centrala inom miljötillsynen och viktiga för ett fungerande samhälle och för säkerheten kan skötas och att verksamheten kan säkerställas under undantagsförhållanden. Kommunerna och deras myndigheter ger bland annat anvisningar om och övervakar ordnandet av vattentjänster enligt lagen om vattentjänster (bruksvatten- och avloppsvattenärenden) samt iakttagandet av de bestämmelser och föreskrifter om skötseln av avfallshanteringen som utfärdats med stöd av avfallslagen. De kommunala miljöförvaldningarna prioriterar de mest väsentliga uppgifterna i sin verksamhet, vilka inbegriper styrning och tillsyn, förebyggande och hantering av miljöskador, informationsgivning (till stöd för den nationella och regionala informationsgivningen) och det regionala samarbetet med bland annat de närmaste kommunerna och samkommunerna. Miljöförvaldningarna ska också enligt räddningslagen ge handräckning när det gäller skador och frågor med anknytning till miljön.

De kommunala miljöförvaldningarna ska sträva efter att säkerställa att det även under undantagsförhållanden finns handlingsberedskap och sådan personal och sakkunskap som behövs för dessa uppgifter, som är viktiga för ett fungerande samhälle och för säkerheten. Nyckelpersoner är de direktörer och chefer som ansvarar för miljötillsynen och andra myndighetsuppgifter samt de sakkunniga som ska konsultera andra myndigheter till exempel om det uppstår miljöskador. Störningar i dessa funktioner, till exempel ifall personal insjuknar, ska minimeras.

Förutom att säkra de ovannämnda viktiga funktionerna ska de kommunala miljöförvaldningarna sträva efter att säkerställa att de lagstadgade uppgifterna sköts inom ramen för de tillgängliga resurserna, även i situationer där en betydande andel av personalen insjuknar. Vid behov prioriteras uppgifterna, och de bestämmelser och föreskrifter som gäller undantagsförhållandena ska beaktas.

Miljöförvaldningarnas uppgifter och hur de ska genomföras i kommunerna – anvisningar

- Kommunerna ansvarar för de uppgifter som anges i miljöskyddslagen och annan miljölagstiftning, bland annat tillsynen över verksamhet som kräver miljötillstånd eller som är registreringspliktig eller

anmälningspliktig. I fråga om COVID-19-epidemins konsekvenser för de periodiska inspektionerna av miljötillstånd och vattentillstånd fastslås det att ifall inspektörer insjuknar eller försätts i karantän ska detta betraktas som en situation där inspektionen måste flyttas till en senare tidpunkt.

- Om de bestämmelser och föreskrifter som gäller undantagsförhållandena så kräver, kan periodiska inspektioner och andra inspektioner skjutas upp eller delvis ersättas med telekonferenser som senare, när omständigheterna åter tillåter det, kan kompletteras med ett besök till tillståndsobjektet.
- I samband med inspektionsbesök som ansluter sig till de kommunala miljöförvaltningsmyndigheternas uppgifter ska man beakta myndigheternas anvisningar för hur personalen ska skyddas.
- De kommunala miljöförvaltningsmyndigheterna ska vara beredda på att hantera situationer som medför allvarlig risk för miljöskada under alla förhållanden och förbereda sig på att hantera exceptionella situationer genom att säkerställa sin funktionsförmåga i fråga om att hantera sådana situationer som avses i 123 § i miljöskyddslagen.
- Även under undantagsförhållanden är det viktigt att identifiera potentiella riskobjekt. Beroende på verksamheten kan sådana vara bland annat oljecisterner och kemikalieförråd. På grund av de ekonomiska konsekvenserna av undantagsförhållandena (konkurser, insolvens) eller att kritisk personal insjuknar kan antalet riskobjekt öka i kommunen. Anmäl eventuella fall av subsidiärt ansvar (TOVA) till miljöansvarsområdet vid den regionala NTM-centralen och till MM i ett så tidigt skede som möjligt.
- Kommunerna ansvarar för ordnandet av avfallshanteringen när det gäller kommunalt avfall som uppkommer vid boende och i kommunernas egen verksamhet. Dessutom är kommunen enligt 33 § i avfallslagen skyldig att ordna avfallshandling i andra hand för även annat avfall. Social- och hälsovårdsministeriet (SHM) och MM har den 19 mars 2020 informerat om hur avfallshandling bör förbereda sig inför en sjukdoms pandemi på grund av coronaviruset (<https://www.ym.fi/download/noname/%7B107AB7B4-6C80-427D-A1B4-312A61A28259%7D/156922>) Kommunerna kan vid behov meddela även egna rekommendationer eller föreskrifter om saken. MM och SHM är redo att meddela ytterligare anvisningar och precisera rekommendationerna om så krävs. Försörjningsberedskapskommittén för avfallsbranschen har regelbundna möten.
- I rollen som övervakande myndigheter enligt lagen om vattentjänster ska de kommunala hälsoskydds- och miljöförvaltningsmyndigheterna säkerställa vattentjänsternas funktions säkerhet medan epidemin varar. JSM och SHM gav den 13 mars 2020 vattentjänstverken och de myndigheter som utövar tillsyn över dem rekommendationer om hur vattentjänsterna ska tryggas.
- För att handlingen av avloppsvatten ska tryggas bör särskilt följande beaktas:
 - En korrekt avledning av avloppsvatten minskar riskerna för befolkningens hälsa och miljön i och med att man genom att se till att pumpstationerna i avloppsnätet fungerar förebygger okontrollerade överlopp av avloppsvatten i nätområdet.
 - Även reningsverken måste klara av att upprätthålla de funktioner genom vilka man får avloppsvattnet att rinna vidare genom de olika stegen i processen för att slutligen efter behandlingen kunna släppas ut i vattendragen.
 - Vid styrningen av processen för behandling av avloppsvatten måste det finnas tillräcklig sakkunskap så att avloppsvattnet behandlas på ett sådant sätt att avledningen av det ut i miljön inte medför risker för hälsa och miljö. (NTM övervakar miljötillstånden.)
 - Det avfall som uppkommer vid reningen av avloppsvatten (rens, sand och framför allt slam) måste kunna föras bort för korrekt behandling så att det inte samlas vid reningsverket. Detta förutsätter att reningsverkens slambehandlingsenheter hålls i skick (NTM övervakar miljötillstånden) och att avfallstransporterna fungerar (den kommunala avfallshandlingsmyndigheten övervakar att de föreskrifter som meddelats med stöd av avfallslagen iakttas).

För upprätthållandet av en lägesbild av de kommunala miljövårdsmyndigheternas funktionsförmåga under undantagsförhållandena önskar MM att betydande störningar i skötseln av de kommunala miljövårdsmyndigheternas uppgifter rapporteras till den regionala NTM-centralen. NTM-centralerna är också skyldiga att ge de kommunala miljövårdsmyndigheterna råd i fråga om skötseln av uppgifterna och att ge experthjälp även under undantagsförhållanden.

Aktuell information i anknytning till beredskapen inför coronaviruset inom miljöministeriets förvaltningsområde finns också på ministeriets externa webbplats på adressen www.ym.fi/sv-FI/Aktuellt/Beredskap_infor_coronaviruset